МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Українська асоціація педагогів та психологів

ОСВІТА В ЧАСИ КРИЗИ: ІННОВАЦІЇ, СТІЙКІСТЬ ТА УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД

Матеріали міжнародної науково-практичної конференції

3 жовтня 2025 року

Київ - 2025

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Педагогічний факультет
Громадська організація «Українська асоціація педагогів і психологів початкової, дошкільної і позашкільної освіти»
Кафедра початкової освіти та інноваційної педагогіки

ОСВІТА В ЧАСИ КРИЗИ: ІННОВАЦІЇ, СТІЙКІСТЬ ТА УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД

Матеріали міжнародної науково-практичної конференції

3 жовтня 2025 року

Київ
Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова
2025

УДК 37-026.564:001.895:005.336.4(477)]:005.745

Друкується за рішенням Вченої ради Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (протокол №3 від 29 жовтня 2025 року).

Редакційна колегія:

Віктор Андрущенко – доктор філософських наук, професор, ректор УДУ імені Михайла Драгоманова (голова).

Григорій Торбін – доктор фізико-математичних наук, професор, проректор з наукової роботи УДУ імені Михайла Драгоманова.

Тарас Олефіренко – кандидат педагогічних наук, професор, декан Педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова.

Олена Матвієнко – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри початкової освіти та інноваційної педагогіки, заступник декана з наукової роботи та міжнародних зв'язків Педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова.

Анна Вайсброт-Козярська – професор Опольського університету, доктор хабілітований, проректор з питань навчання (Польща).

Фабіан Андрушкевич – професор Опольського університету, доктор габілітований (технічні науки), завідувач кафедри дошкільної та початкової педагогіки (Польща).

Освіта в часи кризи: інновації, стійкість та український досвід : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (3 жовтня 2025 року) : збірник тез / ред.кол. : В. П. Андрущенко (голова) [та ін.]. Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова. 2025. 544 с. електронне видання

ISBN 978-966-931-340-9

До збірника увійшли матеріали Міжнародної науково-практичної конференції *«Освіта в часи кризи: інновації, стійкість та український досвід»* (3 жовтня 2025 року).

Матеріали збірника будуть корисними для дослідників, науковців, аспірантів, викладачів, студентів.

УДК 37-026.564:001.895:005.336.4(477)]:005.745

ISBN 978-966-931-340-9

© Колектив авторів, 2025

© Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2025.

ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В КОНТЕКСТІ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ

Олександра Войналович,
кандидатка педагогічних наук, доцентка,
доцентка кафедри педагогіки
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова,
м. Київ

Інноваційна освіта передбачає наявність певних принципів. До них ми відносимо безперервність, варіативність, науковість, технологічність, включення методології у зміст освіти, діалогізм, формування екологічної свідомості, гуманізацію і рефлексивність. Ми зупинимося на тих, яким надається першорядне значення на шляху освіти до оновлення. Визнаючи першочергову роль принципів науковості та включення методології в зміст освіти, ми, в той же час , виводимо принцип рефлексивності на особливе місце за його актуальності в сучасному світі і в сучасній освіті.

Усвідомлення індивідом своєї розумової діяльності, свого дослідницького методу, усвідомлення мети і цінності освіти і самої людини - це ті проблемні вузлові точки інноваційної освіти, в яких включаються і діють рефлексивні механізми особистісного розвитку. Основними джерелами і складовими частинами інноваційних педагогічних технологій є: соціальні перетворення і нове педагогічне мислення; наука (педагогіка, психологія, соціологія тощо); передовий педагогічний досвід; досвід минулого, вітчизняний і зарубіжний; етнопедагогіка (народна педагогіка). Саме тому впровадження інноваційних технологій вимагає від викладача: вивчення спеціальної літератури (додатково); аналізу педагогічного досвіду викладачів-новаторів; розробки плану запровадження нової техніки; оптимального поєднання гуманітарних, природничо-математичних та професійних знань.

Педагогічні інновації, що використовуються викладачами, можна поділити на навчальні та виховні. Розглянемо детальніше кожну з них. Навчальні інновації суттєво поліпшують мотивацію здобувачів освіти до навчального процесу. Сюди відносяться: інтегроване навчання; технології групової навчальної діяльності; особистісно-орієнтоване навчання (для інклюзивної освіти); профільне навчання; інформаційні технології навчання; інтерактивні технології ситуативного моделювання та дискусійних питань; проєктні технології.

Що ж стосується виховних інновацій, то під ними розуміють ті, що формують у здобувачів освіти особистісні цінності у контексті із загальнолюдськими. Основними є: національне виховання; громадянське виховання; виховання духовно-ціннісних орієнтирів.

Отже, використання сучасних технологій має впроваджуватись через реформування системи освіти. Важливою умовою використання інформаційних технологій є реформування системи освіти, розробка нових дидактичних і методичних концептуальних засад освіти. Головними напрями впровадження інноваційних технологій являються: створення предметно-орієнтованих та навчально-інформаційних середовищ, які дають можливість використовувати мультимедіа, системи гіпермедіа, електроні підручники тощо; освоєння засобів комунікації (комп'ютерної мережі, телефонного, телевізійного, супутникового зв'язку для обміну інформацією); навчання правил і навичок «навігації» в інформаційному просторі; розвиток дистанційної освіти. Важливо також впроваджувати інноваційні технології на рівні викладача, ЗВО та здобувачів освіти. На рівні викладача впровадження інноваційних технологій у процесі роботи має важливе значення, оскільки сприяє підвищенню професійної підготовки та науково-методичної компетентності викладачів, яка безпосередньо відноситься до здійснення процесу соціальної адаптації студентської молоді.

Впровадження педагогічних інновацій на рівні закладу повинно сприяти розвитку системи продуктивного навчання, підвищенню якості освітніх послуг, співтворчості викладачів та здобувачів освіти. Що ж стосується впровадження

інновацій на рівні здобувачв освіти, то в даному випадку підвищується освіченість, творча активності, здійснюється процес соціальної адаптації, розвиток відповідальності за власне життя, життя оточуючих [2, с.143].

В свою чергу педагогічний колектив повинен шукати шляхи підвищення інтересу здобувачів освіти до навчання, урізноманітнюючи його зміст, форми та прийоми через використання інновацій.

Навчання із використанням інноваційних технологій якісно перевищує класичну освіту. Воно інтегрує процеси, які не можна об'єднувати в межах класичної освіти: навчання, працевлаштування, планування кар'єри, безперервна освіта. Проте на даний час питання впровадження інноваційних технологій вимагає серйозного науково-методичного підходу, який забезпечує роботу педагогічного колективу над реалізацією науково-методичної проблеми.

Інноваційна діяльність є специфічною і досить складною, потребує особливих знань, навичок, здібностей. Впровадження інновацій неможливе без педагога-дослідника, який володіє системним мисленням, розвиненою здатністю до творчості, сформованою й усвідомленою готовністю до інновацій [4, с.151].

Педагогів-новаторів такого типу називають педагогами інноваційного спрямування, їм властиві чітка мотивація інноваційної діяльності та викристалізувана інноваційна позиція, здатність не лише включатися в інноваційні процеси, але й бути їх ініціатором. Завдяки старанням педагогів-новаторів нових орбіт сягало мистецтво навчання і виховання, їм належать різноманітні відкриття. На новаторську педагогічну практику зорієнтовано і немало представників науки, які свої авторські програми реалізують у закладах освіти не як експериментатори, а як учителі й вихователі. У новаторській педагогіці багатогранно втілена творча сутність навчально-виховного процесу. Якщо наукова педагогіка розвиває загальні закономірності і теоретичні проблеми виховання, то новаторська творить ефективні педагогічні технології.

Таким чином, одним з найважливіших стратегічних завдань на сьогоднішньому етапі модернізації вищої освіти України є забезпечення якості підготовки спеціалістів на рівні міжнародних стандартів. Розв'язання цього

завдання можливе за умови зміни педагогічних методик та впровадження інноваційних технологій навчання.

Список використаних джерел:

1. Гуменюк Т. Б. (2010). Моделювання в педагогічній діяльності.
2. Кондур О.С. (2018) Міжнародні модернізації освітніх систем у сфері управління якістю та забезпечення сталості : колективна монографія “Управління системами післядипломної освіти для сталого розвитку” : за заг. редакцією Рідей Н.М. Київ: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова. 675 с. 129-173.
3. Малихін О.L (2010). Педагогічне моделювання системи організації самостійної навчальної діяльності студентів вищих педагогічних навчальних закладів. Молодь і ринок, (11), с. 21-27.
4. Столяренко О. В., Столяренко О. В. (2020). Моделювання педагогічної діяльності у підготовці фахівця: навчальний посібник. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД,196 с.